

Dilemman /värderingsövningar

Dilemman är situationer där man tvingas välja mellan alternativ som ofta står i konflikt mellan olika värden. Det finns ingen enkel eller perfekt lösning på ett dilemma. Istället krävs diskussioner där sakliga argument framförs i debatten.

Här ges fem olika förslag på dilemman som kan knytas till innehållet i vår station Hjälp Flodpärlmusslan. De kan användas som diskussionsunderlag.

Dilemma 1

Karlshamns kommun har som mål att öka antalet invånare. Då behöver kommunen skapa fler arbetstillfällen. Fler företag ökar behovet av elförsörjning. Elproduktionen räcker inte till för att försörja nya företag eller de villor och flerfamiljshus som ska byggas. Elproduktionen måste ökas.

De politiska partierna är inte överens om hur man ska lösa detta.

Ett parti vill bygga kärnkraftverk vid Sternö.

Ett parti vill bygga en damm och ett vattenkraftverk vid Granefors.

Ett parti vill bygga en vindkraftpark i Korpadalen.

Vid den senaste omröstningen vann förslaget att bygga dammen men en grupp miljöaktivister har protesterat kraftigt. De menar att detta kommer att hota flodpärlmusslan. Om dammen inte byggs kommer inte elproduktionen att vara tillräcklig.

Vad tycker ni?

Ska dammen byggas?

Debattera!

Dilemma 2

Sportfiskeklubben i stan har problem, det finns inte längre lika många öringar att fiska. Sportfiskeklubben kan inte sälja sina fiskekort och de vill därför plantera in fisk. De har hittat en livskraftig fiskart som man tror kommer att kunna trivas väl i Mieån. Om man planterar in dem blir ån åter fylld av fiskar och Sportfiskeklubben räddar sin ekonomi.

Länsstyrelsen vill dock inte bevilja tillstånd för utplantering av denna fiskart eftersom det inte finns dokumenterat hur den kommer att etablera sig i detta vatten. Det finns en risk att arten kan ta över de befintliga laxfiskarnas utrymmen och tränga undan dem. Detta ser Länsstyrelsen som ett allvarligt problem.

Hur kan debatten mellan Sportfiskeklubben och Länsstyrelsen låta? Debattera!

Dilemma 3

Familjen Åström har äntligen gjort som sina grannar och skaffat sig en pool i trädgården. Nu ska den fyllas med vatten. Det är en härlig och varm sommardag. På nyheterna och i sociala kanaler informeras om hur allvarlig situationen är i Sverige. Vi står inför en vattenbrist. Våra grundvattennivåer är alarmerande låga och vädret spås fortsätta att vara torrt och varmt ytterligare en tid framöver. Vattenkvaliteten på vårt dricksvatten riskerar att försämrats om för mycket vatten tas från samma källa, vilket kan leda till att koncentrationen av föroreningar ökar. Pappa Åström ringer till dig och är upprörd, hans grannar säger att han inte kan fylla sin pool denna sommaren, men de har ju redan fyllt upp sina.

Du är ansvarig för att hantera vattentillgången i vår region som nu lider av vattenbrist. Du har två alternativ: antingen kan du införa striktare regler för vattenanvändning och prioritera bevarandet av vattenresurser, eller så kan du fortsätta att tillåta användning av vatten som tidigare, vilket riskerar att förvärra vattenbristen och förstöra vattenkvaliteten ytterligare. Om du begränsar vattenanvändningen kan det påverka jordbruket och industrin negativt.

Hur kan pappa Åström och du debattera i frågan?

Dilemma 4

Många städer och samhällen släpper ut avloppsvatten i närliggande sjöar eller floder. I utvecklade länder är avloppsvatten ofta renat innan det släpps ut, men i vissa områden saknas reningsverk eller teknologin är otillräcklig. När avloppsvatten inte renas ordentligt kan det innehålla farliga kemikalier, bakterier och näringsämnen som orsakar övergödning och skadar vattenkvaliteten. Detta leder till algbloomning, syrebrist och att vattnet blir olämpligt för både djur och människor.

Tänk dig att du är politiker och måste besluta om det ska byggas ett nytt avloppsreningsverk i en stad för att förhindra att föroreningar når vattendragen. Reningsverket skulle kosta mycket pengar att bygga och underhålla, och kommunens invånare skulle behöva betala högre skatter. Om du inte bygger reningsverket kommer vattendragen att fortsätta förorenas, vilket kan skada miljön och hälsan. Vad ska du prioritera: att investera i reningstekniken eller att hålla skatterna låga för invånarna?

Debattera!

Dilemma 5

Plastavfall är ett stort problem för våra vattendrag och hav. När plastprodukter inte tas om hand ordentligt eller slängs på fel ställen, kan de hamna i sjöar, floder och hav. Plast bryts ner mycket långsamt och kan skada både vattnets kvalitet och de djur som lever i det, eftersom plasten ofta orsakar förgiftning eller blockerar matsmältningssystemet hos vattenlevande djur. Detta påverkar ekosystemet och kan även hota människors hälsa.

Tänk dig att du är ansvarig för att besluta om hur plastavfall ska hanteras i din kommun. Om du inför strängare regler och kontroller för plastförpackningar, kan det hjälpa till att minska plast föroreningarna i vattnet. Men detta skulle också innebära att många företag måste förändra sina produktionsmetoder, vilket kan bli dyrt och skapa jobbiga ekonomiska konsekvenser. Om du inte vidtar åtgärder för att minska plastanvändningen kommer vattendragen att fortsätta förorenas, och djurlivet kan förlora ännu fler arter.

Debattera!